

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

בפרק זה ענה על שאלה 7.

7. לפניך משפטים ובהם מספרים מודגשים וכן אפשרויות להגיית שם המספר. כתוב במילים את המספרים המודגשים

(אין צורך לנקד), והקף את הצורה הנכונה מבין האפשרויות להגיית שם המספר.

- אם תחפשו ב"גוגל" את הביטוי "מחאה חברתית" תקבלו **83,000**
תוצאות העוסקות בעיקר במחאות חברתיות בישראל.
- אחת מן המחאות החברתיות הגדולות שהיו בישראל מכונה "מחאת האוהלים". מחאה זו החלה ב**אַרְבַּע עֶשְׂרֵה / אַרְבַּעַת עֶשְׂרִים** ביולי בשנת **2011**.
- ב**עֶשְׂרִים / עֶשְׂרֵת** השנים שחלפו מאז הייתה המחאה החברתית בקיץ 2011, ניסו בישראל לחולל מחאות חברתיות בסדר גודל דומה, אך נדמה שלא הצליחו.
- בסקר שהשתתפו בו **שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְאַרְבַּעַת / שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְאַרְבַּע** נשים וגברים בני **שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה / שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה** ויותר, נמצא כי רוב הישראלים חושבים ש"מחאת האוהלים" נכשלה, אולם **71** אחוזים מן הציבור סבורים כי מחאה ציבורית יכולה להשפיע על מדיניות הממשלה.
- האינטרנט הוא כלי יעיל לקידום מחאה פוליטית. **שְׁלוֹשָׁה / שְׁלוֹשׁ** מיתרונותיו העיקריים הם: ביטול גבולות פיזיים, יצירת קהילות חברתיות וקידום זהות קולקטיבית. בישראל אחוז המשתמשים באינטרנט גבוה פי **4** מבחלק ממדינות אפריקה.
- החלטת האקדמיה ללשון העברית שהמילה "פֶּעִילָן" תהיה החלופה העברית למילה "אקטיביסט" התפרסמה בגיליון מספר **מֵאָה וְשִׁתִּים עֶשְׂרֵה / מֵאָה וְשִׁנַּיִם עֶשְׂרִים / מֵאָה וְשִׁנַּיִם עֶשְׂרִים / מֵאָה וְשִׁתִּים עֶשְׂרֵה** של ידיעון האקדמיה ללשון העברית.

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 13–17 (לכל שאלה – 10 נקודות).
שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

13. א. לפניך קטע, ובו צורות פועל מודגשות.

בני נוער ברחבי העולם **מְעַרְבִים** בסביבתם, **מוֹכְנִים** להקדיש את זמנם למען הזולת ו**מְעוֹרְרִים** השראה. כשבני נוער שומעים על פעילויות של בני נוער בני גילם, הדבר **עָשׂוּי לְהוֹעִיל** בחינוך לאקטיביזם. בני הנוער שהתנסו בכך **יַעֲיָדוּ** שאפשר לפעול למען הזולת גם כאשר עסוקים בחוגים ובבילויים. למרות זאת אם תקראו תגוביות שעוסקות באקטיביסטים צעירים, קרוב לוודאי ש**תִּתְקַלּוּ** בביקורת שלילית.
בטבלה שלפניך נתח את צורות הפועל: ציין את ה**שורש** ואת ה**בניין** של כל אחת מהן.

הפועל	השורש	הבניין
מְעַרְבִים		
מוֹכְנִים		
מְעוֹרְרִים		
עָשׂוּי		
לְהוֹעִיל		
יַעֲיָדוּ		
תִּתְקַלּוּ		

ב. לפניך חמש מילים מודגשות. ציין מעל כל מילה מודגשת את ה**שורש** שלה.

האקטיביסטים הם נקודת אור ב**אִפְלָה**, **אִפְלִיָּה** מתקנת, אם ארוץ במדרון, **אִפְלֵ**,
הוטל **אִפּוֹל** על החקירה, **פְּלִאִי** תבל

14. א. לפניך משפט, ובו שני פעלים מודגשים.

פעולות אלה **מְכַנְנֹת** אקטיביזם, והן פומביות ו**מְכַנְנֹת** אל הציבור.

באיזה מן הפרטים שלפניך שני הפעלים המודגשים שונים זה מזה? **הקף** את התשובה הנכונה.

בשורש, בבניין, בגוף, בזמן

ב. לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

I. בזכות הרשתות החברתיות אנו רואים את הדיכוי **שחווות** אוכלוסיות מסוימות.

II. אוכלוסיות רבות **חבות** לאקטיביסטים את ההכרה בזכויותיהן.

בטבלה שלפניך ציין את השורש של כל אחד מן הפעלים, וכתוב לכל פועל את צורתו בזמן עבר ובגוף נסתר.

המילה	השורש	צורת הפועל בעבר נסתר
חווות		
חבות		

ג. לפניך רשימת מילים.

נוֹאֲשָׁת, תְּקוּמָה, מְלוּכָה, מְאָבֵק, תְּחוּמָה,

נוֹדְרָת, מְבוּכָה, מְחַאָה, אֶכֶל, אוֹכֵל

ברשימת המילים **הקף** רק את המילים שהאות הראשונה בהן היא אות שורש.

ד. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם שתי מילים מודגשות. בכל משפט **הקף** את המילה המתאימה לתוכן המשפט.

I. כאשר בני נוער מלמדים אחרים **נוצרות / נוצרות** אצלם תחושות של אחריות ומחויבות.

II. משקיעים רבים קונים דירות ובוחרים **להשכיר / לשכר** אותן במחיר הוגן לסטודנטים.

15. א. לפניך שלושה משפטים ובכל אחד מהם יש שם פעולה.
- I. האקטיביזם הוא כמו ריצת מרתון, ולא כמו ספרינט.
- II. לא נוכל לחסל לחלוטין את הגזענות או להפסיק לגמרי את ההתחממות העולמית.
- III. לילדים יש זכות להסבר הוגן והגיוני מן המבוגרים.
- בכל משפט הקף את שם הפעולה, וכתוב מעליו את הבניין שלו.
- ב. לפניך שני משפטים ובכל אחד מהם המילה **אַרְגוֹן** מודגשת. רק באחד מן המשפטים המשמעות שלה היא שם פעולה. הקף את המשפט שלמילה **אַרְגוֹן** בו יש משמעות של שם פעולה.
- I. בני הנוער יכולים לסייע ל**אַרְגוֹן** חברתי כלשהו מבין הארגונים שהציגו לפניכם.
- II. **אַרְגוֹן** מבצע ההתרמה נמשך זמן רב.
- ג. לעיתים שם הפעולה אינו מתאים בבניין לפעלים שאת פעולתם הוא מציין.
- לפניך ארבעה שמות פעולה במשקל שם הפעולה של בניין הפעיל. הקף את שם הפעולה שהפעלים שהוא מציין אינם מבניין זה.
- הַשְׂרָאָה, הַשְׁעָרָה, הַמָּרָה, הַסָּעָה**
- ד. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה **מְנִיעָה** מודגשת.
- I. התקשורת **מְנִיעָה** יחידים וקבוצות להצטרף לפעולה אקטיביסטית.
- II. הממשלה הוציאה צו **מְנִיעָה** נגד האקטיביסטים.
- מבין המילים המודגשות במשפטים I-II, הקף את המילה שהיא צורת בינוני, וכתוב מעליה את שם הפועל שלה.
- ה. לפניך טבלה ובה שמות עצם מודגשים. ציין בטבלה את השורש של כל שם והקף את המילה שאינה נוטה באותו המשקל של השם המודגש.

שם העצם	השורש	הקף את המילה שאינה נוטה באותו המשקל
פעילות האקטיביסטים חושפת את הַקָּף הבעיה.		הַסָּכֵם, הַשָּׂג, הַדָּךְ
הפגנה היא בְּטוּי של אקטיביזם.		קִשְׁקוּשׁ, הַדְּמוּת, עֲמוּת
אקטיביסטים מרגישים הַזְדָּהוּת עם אוכלוסיות מוחלשות.		הַרְתָּמוּת, הַתְרַצוּת, הַשְׁתַּכְלָלוּת

16. א. לפניך שלושה משפטים, ובהם שמות תואר מודגשים.

- I. הפעילות הגלויה של האקטיביסטים גורמת להצטרפותם של יחידים וקבוצות לעשייה החברתית.
 - II. הקהילות יכולות להיות מקומיות או קהילות ותיקות ומבססות.
 - III. האקטיביסטים הם המובילים הכולטים של הדרישות הללו.
- (1) בטבלה שלפניך מיינ את שמות התואר שבמשפטים לפי דרכי תצורתם.

שמות תואר שנוצרו בדרך של בסיס וצורן גזירה סופי	שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל	
	שמות תואר במשקלים אחרים	שמות תואר במשקלי הבינוני

(2) ציין בטבלה ליד כל שם תואר שנוטה במשקלי הבינוני את הבניין שלו.

ב. לפניך שני משפטים.

- I. האקטיביזם שאנו עדים לו כיום אינו פרי יצירתם של אבות רוחניים ושל הוגים אלא של יחידים, ארגונים ועמותות.
 - II. כדי לעודד אקטיביזם בקרב בני נוער יש לארגן פגישות ביניהם לבין קהילות מוחלשות שזכויותיהן נפגעות.
- מבין המילים במשפטים הקף ארבע מילים שהן צורות בינוני, וציין מעל כל צורת בינוני את חלק הדיבור שלה במשפט.

17. א. לפניך משפט, ובו מילים מודגשות.

האקדמיה ללשון העברית קבעה שהמילים **פָּעִיל**, **פְּעִילָן** ישמשו חלופות עבריות למילה הלועזית "אקטיביסט".
ציין את דרך התצורה של כל מילה מודגשת.

אם קבעת שדרך התצורה של המילה היא שורש ומשקל, ציין את המשקל;

אם קבעת שדרך התצורה היא בסיס וצורן סופי, ציין את הצורן הסופי ואת משמעותו.

פָּעִיל

פְּעִילָן

ב. לפניך רשימת מילים שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי. הקף את שלוש המילים שהאות נו"ן בהן היא אות שורש.

פְּעִילָנוּת (אקטיביזם), **כְּנוּת**, **חֲמֻרָנוּת**, **שְׂכֵנוּת**, **אֲמָנוּת**,

זוֹלָתָנוּת (אלטרואיזם, נטייה או רצון לעזור לאחר).

ג. לפניך שני משפטים ובכל אחד מהם המילה **מִפְּלָגְתִּי** מודגשת.

I. לצערי, **מִפְּלָגְתִּי** לא עברה את אחוז החסימה.

II. הכינוס ה**מִפְּלָגְתִּי** הקרוב יערך בחודש מרץ.

הקף את המילה שהצורן הסופי בה הוא צורן גזירה, וציין את משמעותו.

ד. לפניך משפט ובו המילה **כְּבֹאִית** מודגשת.

בזכות ה**כְּבֹאִית** החדשה כובתה השרפה במהירות.

למילה **כְּבֹאִית** במשפט זה יכולים להיות שני פירושים.

(1) ציין את שני הפירושים:

פירוש I: _____ פירוש II: _____

(2) ציין את סוג הצורן הסופי לפי כל פירוש.

סוג הצורן הסופי לפי פירוש I: _____

סוג הצורן הסופי לפי פירוש II: _____

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך